

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyevin dövlətçilik düşüncəsində milli maraqlar

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin dövlətçilik təfəkkürü tarixi süura əsaslanır. Azərbaycan Respublikası gənclərinin birinci forumunda Ulu Öndər Heydər Əliyev çıxış edərək tarixi məsələlərə öz konseptual baxışını gənclərə çatdırır: "Bizim xalqımızın böyük, möhtəşəm tarixi var. Biz öz tariximizlə fəxr edə bilərik. Bizim xalqımızın böyük dövlətçilik tarixi olubdur. Ən qədim dövrlərdən Azərbaycan torpağında əzəmətli dövlətlər olmuşdur. Orta əsrlər Azərbaycan dövlətçiliyi tariximizə gözəl nümunələr vermişdir. Şirvanşahlar dövləti, Atabəylər dövləti, Ağqoyunlular dövləti, Qaraqoyunlular dövləti, Səfəvilər dövləti - bunlar hamısı Azərbaycan xalqının dövlətçiliyinin tarixidir. Ondan sonra Azərbaycan olanda xanlıqlar da dövlətçilik xarakterini daşmışdır. XX əsrin əvvəlində, 1918-ci ildə ilk Azərbaycan Demokratik Respublikası yaranmışdır. Ondan sonrakı dövr, 1920-ci ildən 1991-ci ilə qədər olan dövr Azərbaycanın həyatında xüsusi bir dövr olmuşdur. Azərbaycan müstəqil dövlət olmamışdır, ancaq Azərbaycan xalqı böyük bir inkişaf dövrü keçmişdir. Beləliklə, Azərbaycan torpağında ən qədim zamanlardan indiyə qədər müstəqil dövlətlər olmuşdur. Biz bununla fəxr edirik və fəxr edə bilərik".

Göründüyü kimi, Heydər Əliyevin dövlətçilik düşüncəsinin mayasını müstəqillik ideyası təşkil edir. Heydər Əliyev müstəqilliyin ali məqsədi kimi milli-mədəni və mənəvi dəyərlərin bərpa olunmasına, xalqımızın özünü dərk etməsinə, öz məniyətini sahib olmasına fədakarlıqla, vətəndaş hünərlə çalışmışdır. O, yalnız siyasi və iqtisadi deyil, həm də mədəni-mənəvi istiqal uğrunda da əzmkar mübarizə aparırdı.

Heydər Əliyev bu siyasətin zərger dəqiqliyi ilə aparılması və ona həssas yanaşılmasını zəruri hesab edərək deyirdi: "Vəziyyət elə gətirmişdir ki, biz öz siyasətimizi sanki nazik bir sap üzərində yeridirik və istənilən anda xırda bir səhv nəticəsində hər şey alt-üst ola bilər. Ona görə də bu nazik tel üzərində addımlarımızı elə qurmalıyıq ki, nə xarici, nə də daxili təsirlər bizi büdrətməsin və planlaşdırdığımız işi yüksək səviyyədə axıra çatdırmaq olar".

Heydər Əliyev dövlətçilikdə müstəqillik ənənələrinin möhkəmlənməsində parlamentin rolunu çox yüksək qiymətləndirirdi. Təsəddüf deyil ki, Heydər Əliyev parlamentdəki ilk çıxışı zamanı bütün bu problemlərə fərqli yanaşma sərgiləməklə tarixi varislik kontekstində yeni ideoloji konsepsiya irəli sürürdü.

Tarixi varislik və yeni ideoloji konsepsiya

Sözügədən çıxışda Heydər Əliyev deyirdi: "İndi biz respublikamızın adını sovet sosialist sözlərdən azad etdik. Bəs indi biz hansı yeni siyasi quruluşu qəbul edirik? Məlum deyil. Yeni bayraq qəbul edirik. Fəqət, bu, heç də yeni bayraq deyil. O, 1918-ci ildə yaranmış ilk Azərbaycan Demokratik Respublikasının milli dövlət bayrağıdır. Bu mühüm siyasi əhəmiyyət kəsb edən fakt nə üçün qeyd olunmamışdır?"

Rus tarixçisi, araşdırmaçı Nikolay Zenkoviçin "Heydər Əliyev. Tale yolları" adlı kitabında onun dövlətçilik düşüncəsinin ən zəruri komponentini təşkil edən milli təəssübkeşliyi sənədləndirən bir hadisə barəsində qeyd edir. 1960-cı illərin sonunda SSRİ rəhbərliyi Vəli Axundovun yerinə yeni namizədlər axtarışına çıxır. Heç kimə sirt deyilirdi ki, o dövrdə ən parlaq namizəd məhz Heydər Əliyev idi. Belə bir vaxtda milli təəssübkeşlik bütün dövlət siyasətini beynəlmillətlik üzərində quran SSRİ rəhbərliyi üçün ən pis jest ola bilərdi və Heydər Əliyevin karyera yüksəlişinin üstündən xətt çəkməsi olardı. Lakin Heydər Əliyev üçün milli maraqlar həmişə öndə gedirdi. Sözügədən siyasi şəraitdə Azərbaycan DTK-sinə məlumat daxil olur ki, Azərbaycan Dövlət Universiteti Tarix fakültəsinin elmi şurasında fövqəladə hadisə baş verib. Bəzi alimlər öz çıxışlarında iddia etmişdilər ki, Azərbaycan Rusiyaya heç də məsi sovet tarixşünaslığının öyrətdiyi kimi, könüllü birləşməmişdir. Bu əraziləri çar generaları silah gücünə qanlı çarpışmalarda zəbt etmişlər. Heydər Əliyev xidməti məlumatı oxuyur, gözlərinə inanmırdı. "Aranı qarşıduranlar" tanınmış tarixçilər M.İsmayilov, S.Əliyarov idilər. Xüsusən təəccüblü idi ki, hamı üçün sanki aydın olan bu faktları təkbiz edən alimlər arasında Böyük Vətən müharibəsinin iştirakçısı, Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Ziya Bünyadovun da adı vardı. Qalmaqaq universitet divarlarından kənara yayılmışdır. Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinə və DTK-yə müraciət edən "xeyrixahlar" tələb edirdilər ki, həmin alimlərə, xüsusən də Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Ziya Bünyadova qarşı on sərətdə tədbirlər götürülsün. Bu ideoloji toxribatə göz yummaq olmaz! Beş il əvvəl Azərbaycanın Rusiya tərkinə könüllü

daxil olmasının yubileyi ilə əlaqədar tənətonli tədbirlər keçirilmiş, respublikanı "Lenin" ordeni ilə təltif etmişdilər, indi isə gözəlönilmədən belə bir xoşagəlməz hadisə baş verib. Heydər Əliyev "aranı qarşıduranlarla" söhbət etdi. Onlar tarixi mənbələr, o cümlədən Rusiya arxivlərinə olan sənədlər göstərdilər. Qaynaqlar sübut edirdi ki, alimlər doğru danışmışlar.

- Heydər Əliyev, - Ziya Bunyadov dedi:

- Siz ki ağıllı adamsınız, bilirsiniz tarix siyasətdən nə ilə fərqlənir. Biz tarixi, yalnız tarixi tədqiq edirik. Müzakirələrsiz elm olmaz...

Əliyev çox şeyi, o cümlədən öz karyerasını təhlükə altında qoymuşdu. Birçə yanlış addım kifayət idi ki, bədaxları öz bildikləri kimi yozsunlar. Lakin ədalət hissi, öz xalqına məhəbbət üstün gəldi. Heydər Əliyev tapşırıq verdi ki, bu işi elmi mübahisələrə aid edərək bağlasınlar.

Heydər Əliyevin dövlətçilik konsepsiyası milli dövlətçiliyə əsaslandırdı. Odu ki, onun dövlətçilik düşüncəsində ən vacib amil milli təəssübkeşlik idi.

Sonradan Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti olanda tam əsasla böyan etmişdi ki, dövlət təhlükəsizliyi orqanlarında və Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsində rəhbər vəzifələrdə işlədiyi zaman Azərbaycan xalqının milli maraqlarına zidd olan heç bir hərəkətə yol verməmişdir.

O, 1997-ci ildə Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin səxsi heyəti qarşısındakı çıxışında deyirdi: "Antisovet təbliğət və təşviqat üstündə heç vaxt birçə nəfəri də həbs etmədik, baxmayaraq ki, bizə təzyiç göstərmək cəhdləri olurdu".

Əlbəttə, Heydər Əliyev sovet rejiminə inanmış və vicandanla, sadəqətlə xidmət etmişdir. O vaxtlar kim xidmət etmirdi ki? Lakin o biri müttəfiq respublikalarda yaradıcı ziyalıları yadfi-kirillik üstündə amansızlıqla təqib edən bəzi hakirlərindən fərqli olaraq, Azərbaycan İdarəti tarixi hadisələr barədə, Moskvanın "yuxarıdan gələn" rəsmi versiyalarından fərqli fikri irəli sürənləri başda düşməyə çalışmışdır. Nə qədər yasaq etsələr də, alternativ tarix həmişə mövcud olur, nosıldən-noslə ötürülür. Bunu isə yalnız Heydər Əliyev kimi demokratik düşüncə sahibi olan insanlar düzgün dəyərləndirə bilərdi. Heydər Əliyevin parlamentdəki ilk çıxışına sözdəki kimi verdikimiz bu fikirlər onu göstərir ki, onun leksikonda təsadüfi heç nə yoxdur. Qayıdaq parlamentdəki ilk çıxışa.

İkincisi, dünyanın hər bir dövləti digər başqa dövlətlərlə istədikləri sahələrdə qarşılıqlı iqtisadi, ticarət, texniki əlaqələr yaradır, ümumdünya inteqrasiya prosesində iştirak edir və bunların heç biri bu dövlətləri müstəqillikdən məhrum etmir. Ona görə də ittifaqda olan respublikaların iqtisadi əlaqələri onların müstəqilliyə nail olmasına mane ola bilməz. Fikrimçə, əgər Azərbaycan tam müstəqil dövlət olarsa (o, indi ittifaqda olan respublikaların hər biri ilə, hətta ittifaq qalarsa, onunla da qarşılıqlı, bərabərhüquqlu, iki tərəfə də faydalı iqtisadi əlaqələr yarada bilər), bu, müstəqil Azərbaycanın gələcək inkişafı üçün daha səmərəli olar. Azərbaycan xalqının başqa xalqlarla dostluq əlaqələri müstəqil xarakter daşıyır, daha səmimi, daha möhkəm olur.

Şərəfli bayraq və Lenin büstü bir yerdə ola bilməz

Heydər Əliyev aşağıdakı fikirləri söyləməklə respublika rəhbərliyini ölkənin formal deyil, real müstəqillik yolu tutmağa aydın ideoloji konsepsiya yaratmağa səsləyir. O, qeyd edir: "Məmməd Əmin Rəsulzadə partiyasını ideyasını təmsil edən bayraqla ona zidd olan ideyanın banisinin büstünün sessiya keçən salonda yan-yan durması da təəccüb doğurur. Sadəcə desək, bu uyğunsuzluq anlamaq çətin-dir. Bəlkə buna bir izahat vermək lazım idi?"

Heydər Əliyevin irəli sürdüyü müstəqil ideoloji konsepsiya tarixi varisliyə əsaslanır. O, özünü ADR-nin varisi elan edən bir respublikanı sovet imperiyasına aydın münasibət bəsləməyə çağıraraq deyir: "28 May Azərbaycan dövlət quruluşunun dirçəliş-günü kimi istirahət günü elan edilib.

Məlumdur ki, 28 may 1918-ci ildə ilk Azərbaycan Demokratik Respublikası yaranmışdır. Belə olan halda bu hadisəyə və 28 aprel 1920-ci il hadisəsinə siyasi qiymət vermək lazımdır. Bu məsələlər görək Ali Sovetin sessiyasında müzakirə olunsun. İkitərəfli, daha açıq desək, ikiüzlü, qorbaçovsayağı siyasət xalqda inam doğura bilməz. Bu günlərdə Minsk şəhərində çıxış edərək Qorbaçov kommunist olduğunu, Kommunist Partiyasına axıra qədər sadiq qalacağını təkidlə sübut etməyə çalışmışdır. Fəqət, öz andını Kommunist Partiyasına, Lenina, Oktyabr inqilabı ideyalarına tam zidd mövqə tutan Soljenitsinin sözləri ilə əsaslandırıldı. Sual olunur: biz hansı məzhəbə itaət etməyə dəvət olunuruq?"

Heydər Əliyevin müstəqil dövlət konsepsiyası tezisləri

Heydər Əliyev siyasi fəlsəfəsinin mayasını təşkil edən dövlət müstəqilliyi konsepsiyası onun həyat əmalına çevrilmişdir. Biz gənclərə Heydər Əliyevi sevdiren də məhz bu ideoloji konsepsiya idi. Heydər Əliyevin parlamentdəki ilk çıxışı zamanı dövlət müstəqilliyi ilə bağlı irəli sürdüyü fikirləri həyəcanlı dinləməyə mümkün deyildir.

Heydər Əliyev deyirdi: "Bəziləri respublikamızın müstəqil, ittifaqdan ayrı yaşamağa imkanı olmadığını sübut etməyə çalışır. İttifaqda olan respublikalar bir-biri ilə sıx iqtisadi, texniki əlaqələrlə bağlı olduğuna görə onların ittifaqdan ayrı yaşamasının mümkün olmadığı fikri də ölkədə geniş yayılmışdır.

Bu təbliğatlar əsassızdır. Əvvəla, Azərbaycan tam müstəqil dövlət kimi fəaliyyət göstərmək üçün bütün imkanlara malikdir. Bu barədə deputat Səmədzadənin çıxışındakı bir çox müddəalarla mən razı deyiləm. Əgər rəqləmədən əlavə vaxt verilsə, onların əsassız olduğunu sübut edərdim.

İkincisi, dünyanın hər bir dövləti digər başqa dövlətlərlə istədikləri sahələrdə qarşılıqlı iqtisadi, ticarət, texniki əlaqələr yaradır, ümumdünya inteqrasiya prosesində iştirak edir və bunların heç biri bu dövlətləri müstəqillikdən məhrum etmir. Ona görə də ittifaqda olan respublikaların iqtisadi əlaqələri onların müstəqilliyə nail olmasına mane ola bilməz. Fikrimçə, əgər Azərbaycan tam müstəqil dövlət olarsa (o, indi ittifaqda olan respublikaların hər biri ilə, hətta ittifaq qalarsa, onunla da qarşılıqlı, bərabərhüquqlu, iki tərəfə də faydalı iqtisadi əlaqələr yarada bilər), bu, müstəqil Azərbaycanın gələcək inkişafı üçün daha səmərəli olar. Azərbaycan xalqının başqa xalqlarla dostluq əlaqələri müstəqil xarakter daşıyır, daha səmimi, daha möhkəm olur.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan xalqının başqa xalqlara nisbətən yeni ittifaq müqaviləsindən imtina etməsinə daha çox əsası var. Üç tərəfli, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, suverenliyi pozulub. Lakin ittifaq dövləti bu vəziyyətdən aradan qaldırılması üçün səmərəli tədbirlər görməyib".

Burada bir məsələni qeyd etməyi özümlə borc bilirdim. Heydər Əliyevin parlamentdə çıxışına mane olanlar, ona müstəqilliklə bağlı fikirlərini söyləməyə üçün əlavə vaxt verməyə-rək öz riyakar hərəkətləri ilə respublikanı rəhbərliyinə yarımaq istəyənlər sonralar onun haqqında cild-cild kitablar yazsalar da, onların səmimiyyətinə heç kim inanmadı.

20 Yanvar hadisələrinə hüquqi-siyasi qiymət verdi

Heydər Əliyev respublika rəhbərliyinin ona olan riyakar münasibətini bildiyi üçün parlamentdəki ilk çıxışı zamanı, demək olar ki, Azərbaycan xalqını narahat edən bütün məsələlərə öz münasibətini bildirdi. O, tarixi çıxışında deyir: "1990-cı il yanvarın 20-də ittifaq dövləti tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı hərbi təcavüz edilmişdir. Heç bir əsas olmadan, xəbər vermədən, dövlət qanunlarını kobudcasına pozaraq, Bakı şəhərinə müasir silahlı sovet ordusunun qoşun hissələri yeridilmiş, onlar vəhşilik, qəddarlıq etmiş, nəticədə nahaq qan tökülmüş, yüzlərlə adam həlak olmuş, xəsarət almış, itkin düşmüşdür.

Təəssüf ki, bu təcavüz indiyə qədər davam edir. Bir ildən artıqdır ki, Azərbaycanın paytaxtı fövqəladə vəziyyət şəraitində yaşayır. Bizim sessiyamız da bu şəraitdə keçirilir. Bir ildən artıqdır ki, Azərbaycan xalqı şəhidlərə matəm saxlayır. Respublikanın şəhərlərində, qəsəbələrində, kəndlərində şəhidlərin xatirəsinə abidələr ucaldılır. Fəqət qatillər indiyə qədər aşkar olunmayıb. Buna heç vaxt bəraət qazan-dırmaq olmaz. Bu məsələ müzakirə olunmalıdır. 20 Yanvar faciəsinə Ali Sovetin sessiyası qiymət verməlidir, onun günahkarlarını müəyyən etməlidir. Deputat Qarayevin məruzəsindəki məlumatlar buna tam əsas verir. Məsələnin müzakirəsinin təxirə salınması, uzadılması 20 Yanvar faciəsinin ört-basdır etmək niyyəti kimi qəbul oluna bilər. Buna yol vermək olmaz.

Xalq deputatı kimi Bakıda bir ildən artıq müddətdə fövqəladə vəziyyətin hökm sürməsinə bəzi düşülmür. Aydın deyil ki, sovet ordusunun qoşun hissələri kimi kimdən qoruyur.

Bəziləri deyir ki, 20 yanvarda Bakıya çağırılmış qoşun hissələri gəlibdir. Əgər onlar, doğrudan da, çağırılmışdırsa, respublika dövləti öz suveren hüquqlarından istifadə edərkən onları dərhal geri qaytarmalı idi. Lakin belə olmayıb. Əksinə, qoşunların Bakıda indiyə qədər saxlanması zəruri hesab olunur.

Elmira Qafarovanın "Vətəndaş müharibəsi baş verər" sözləri ilə deputatları və xalqı qorxutması da əsassızdır. Anlamaq olmur: kim kimlə müharibəyə hazırlaşır? Bu, çox ciddi məsələdir. Əgər belə bir təhlükə varsa, məsələ Ali Sovetin sessiyasında müzakirə olunmalı, lazımı tədbir görülməlidir.

Sessiyanın gedişi bir daha göstərdi ki, Ali Sovetin qarşısında çox böyük və müəkkəb vəzifələr durur. Lakin ən əsas vəzifə respublikanın ərazi bütövlüyünü bərpa etmək və xalqımızı erməni təcavüzündən qorumaqdır. Son illərdə Ermənistanla millətçi quldur birləşmələri tərəfindən güclü silahlı hərbi potensial yaranmışdır. Şübhə yoxdur ki, bu, Azərbaycana qarşı təcavüzkarlıq məqsədi daşıyır. Azərbaycan, xüsusən onun sərhədləni rayonların təhlükə altında. Uzun müddətdir ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının əhalisi böyük narahatlıqla hissi keçirir. Ona görə sayıqsızlığa yol vermək olmaz. Respublikanın müstəqil müdafiəsinin təminat etmək üçün təxirəsalınmaz tədbirlər görülməlidir".

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, Heydər Əliyevin uzun illərdən sonra ilk dəfə parlament kürsüsündə xalqı millətini əks etdirən bu çıxış təkə qəlb müstəqillik eşqi ilə döyünən bir müdrik siyasətçinin çıxışı deyil, müstəqil dövlət konsepsiyası idi. Hesab edi-

rəm ki, əliyevşünaslıq bu mövzuda akademik araşdırmalarını davam etdir-məlidir.

Heydər Əliyev xalqı həmrəyliyə çağırdı

Heydər Əliyevi narahat edən məsələlərdən biri də məhz xalq birliyinin pozulması idi. O, bütün cidd-cəhdlə xalqı həmrəyliyə çağıraraq deyirdi: "Bunun üçün respublikada ümumxalq birliyinə nail olmaq lazımdır. Təəssüf ki, belə bir ağır dövrdə bəzi dairələr xalqı birləşdirmək əvəzinə onu parçalamağa, ayrı-ayrı regionları, rayonları, kəndləri, hətta ayrı-ayrı şəxsləri belə bir-birinə qarşı qoymağa cəhd edirlər. Bunun qabağı tezliklə alınmalıdır. Ümumxalq birliyi yaratmaq üçün Ali Sovet görək öz mövqeyini aydın bildirsin, öz platformasını yaratsın.

Məlumdur ki, Sovet İttifaqı Kommunist Partiyasının bir hissəsi olan Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin platforması xalqı birləşdirə bilməz. O, xalq arasında nüfuzdan düşüb, bütün xalqın iradəsini təmsil etmir. Kommunist Partiyası hakimiyyətdən tamamilə imtina etməlidir. Yuxarıdan aşağıya qədər partiya komitələrinin katibləri eyni zamanda sovet orqanlarında rəhbər vəzifə tutmamalıdır".

Gələcək müstəqil dövlətin prioritetlərinin elan olunması

Heydər Əliyevin dövlət müstəqilliyi konsepsiyasının ideoloji əsasını təşkil edən bu çıxış gələcək müstəqil dövlətin prioritetlərini elan edir. O, bildirir ki, demokratiyanın, siyasi plüralizmin, aşkarlığın inkişafı üçün şərait yaradılmalıdır. Bütün siyasi qüvvələr eyni hüquqla fəaliyyət göstərməlidirlər. Xalqa hər şey düzgün çatdırılmalıdır. Sosial ədalət bərqərar olunmalıdır. Heydər Əliyevin müstəqil dövlət konsepsiyasının əsasını aşağıdakılar təşkil edirdi:

- 1) Dövlət müstəqilliyi;
- 2) Demokratiya, siyasi plüralizm, şəffafıq;
- 3) Hüququn aliliyi;
- 4) Sosial ədalət.

Heydər Əliyevin çıxışının son akkordları da məhz müstəqilliyə həsr edilmişdir. O, bu tarixi məsələni dərk etməyə, azadlıq və istiqlaliyyətimizin əldə olunmasında bütün gücümüzü səfərbər etməyə çağırırdı: "Azərbaycan xalqının birliyi yeni, demokratik, heç kəsdən əsli olmayan dövlət quruluşu yolu ilə təmin oluna bilər. Doğrudur, bu yolda çətinliklər də az olmayacaqdır. Fəqət, nəyin bahasına olursa-olsun, biz buna nail olmalıyıq. Biz bu yola düşməsək, bunu gələcək nəsillər edəcək. Və onlar, tarix bizi bağışlamayacaq. İndi hər bir namuslu, qeyrətli azərbaycanlı görək öz şəxsi mənafehlərini, imtiyazlarını unutsun, xalqın aqıbbəti, bu günü və azad gələcəyi haqqında düşünsün. Xalqın müqəddəratı hər şeydən üstün olmalıdır. Azərbaycan xalqı birləşməli, öz müqəddəs doğma torpağını göz bəbəyi kimi qorunmalıdır. Azərbaycan Respublikası iqtisadi və siyasi müstəqillik yolu ilə getməli, tam istiqlaliyyət uğrunda mübarizə aparmalıdır. Xalq deputatlarını, bütün Azərbaycan xalqını bu yola dəvət edirik və əmin edirik ki, mən bu yoldan dönməyəcəyəm".

Heydər Əliyevin parlamentdəki ilk çıxışını araşdırıcaq müstəqilliyə münasibətdə əsrin əvvəllərində mövcud olmuş kəskin fikir ayrılıqları diqqətimizi cəlb etməyər bilirik. Hələ Azər-

baycanın Zaqafqaziya Seymində olduğu bir vaxtda bir qrup şəxs Azərbaycanın müstəqil ola bilməyəcəyini, nəticənin yalnız Rusiyada olması səsləndirdi. Lakin M.Ə.Rəsulzadə, Ə.M.Topçubaşov, F.Xoyski, N.Yusifbəyli Azərbaycanın müstəqilliyinə çalışır və bu ideyanı təbliğ edirdilər. Hələ 1917-ci ildə Bakıda müsəlmanların birinci qurultayında çıxış edən Nəsim bəy Yusifbəyli deyirdi: "Kim deyər bilər ki, biz özümüzdə idarəetmə səlahiyyətində bir millət deyilik?!" Bu tarixi nailiyyəti yüksək qiymətləndirən Heydər Əliyev qeyd edirdi: "XIX əsrdən başlayan müəkkəb ictimai-siyasi proseslərin gedişi Azərbaycan cəmiyyətinin əsaslı dəyişikliklərə gətirib çıxardı, yeni mühtəddə formalaşan görkəmli ictimai və siyasi xadimlərimiz əsrin çağırış və tələblərinə layiqincə cavab verməyə qadir oldular. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurulması üçün müntəbit zəmin yarandı".

Azərbaycanın siyasi irsinə münasibətdə Prezident İlham Əliyev tarixi süura söyləyir. Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrini yüksək qiymətləndirir. O, bildirir ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti fəaliyyət dövründə xalqın milli məniyyətini özünə qaytar-dı, onun öz müqəddəratını təyin etmə-yə qadir olduğunu nümayiş etdirdi. AXC müəkkəb şəraitdə üzərinə gətirdiyi çətin tarixi vəzifəni şəərəflə yerinə yetirdi. Azərbaycanın ilk parlamenti və hökuməti, dövlət aparatı təşkil edildi, ölkənin sərhədləri müəyyən-ləşdirildi, bayraq, himni və gerbi yaradıldı. Ana dili dövlət dili elan edildi, ordunun quruluşu sahəsində ciddi dəyişik-liklər həyata keçirildi, maarifin və mədəniyyətin inkişafına xüsusi diqqət yetirildi. Azərbaycanın ilk universiteti təsis olundu, təhsil milliləşdirildi, xalqın sonrakı illərdə mədəni yüksəlişi üçün zəmin hazırlanan, ictimai fikir tarixi baxımdan müstəsna əhəmiyyətli iş-lər görüldü.

Cənab İlham Əliyev siyasi irsi yüksək qiymətləndirməklə sələfi olduğu Ümummilli Lider Heydər Əliyev-in siyasi varislik fəlsəfəsinə hörmət-lə yanaşmaqla sahəsindəki gələcək nəsillərə nümunə verir: "Xalqın istəyi və tələbi ilə hakimiyyətə qayıdan Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyinin qorunması üçün qətiyyətli tədbirlər gördü, ölkədə davamlı ictimai-siyasi sabitliyi bərqərar etdi. Beləliklə, Heydər Əliyevin şah əsəri olan müasir müstəqil Azərbaycan dövləti quruldu və sürətli inkişaf yoluna qədəm qoydu. Ulu Öndərimiz dəfələrlə bildirmişdi ki, biz bu gün demokratik Azərbaycan dövlətini qururuqsa, ayağa qaldırıqsa, Xalq Cümhuriyyətinə borcluuyq".

Heydər Əliyev irsini ən yaxşı əxz etmiş siyasətçi, peşəca tarixçi, diplomat olan cənab İlham Əliyevin söylədiyi səciyyəvi fikirlər maraq doğurur: "Heydər Əliyev tarixin böyük bir hissəsidir. Onun əməlləri, bütün təşəbbüsləri bir məqsəd daşıyırdı - Azərbaycan xalqına xidmət etmək, ölkəmizi gücləndirmək, müstəqilliyimizi möhkəmləndirmək, demokratik cəmiyyət qurmaq... Azərbaycan da siyasətin alternativini yoxdur".

Bu siyasətin Azərbaycanda alternativini yoxdur. Azərbaycanın aydın gələcəyi yalnız bu müdrik siyasətçə bağlıdır.

Sadiq QURBANOV,
Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar,
energetika və ekologiya
komitəsinin sədri